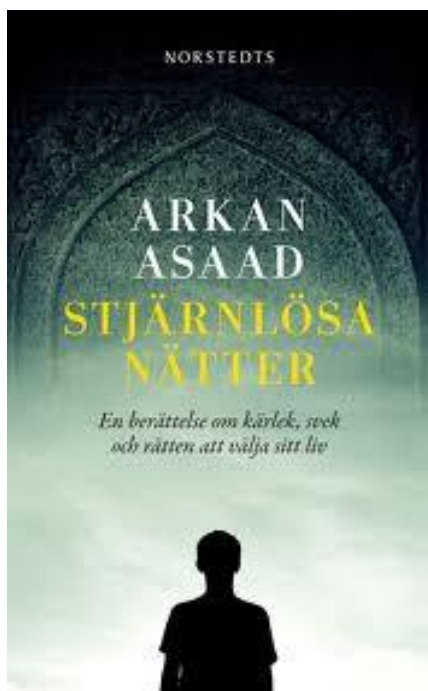

**Läsa med flera ögon-
elever och medläsare i Luleå
delar med sig av sina tankar
kring litteratur, boksamtal och
mångfald.**

**” När jag har läst samma bok som en svensk elev,
så känner jag att vi är lika mycket värda.”
Diana**

Inledning

I dokumentationen ”*Läsa med flera ögon*” berättar elever och medläsare om litteratursamarbeten i Luleå gymnasieskola. Nyanlända elever och svenska elever har läst samma böcker, lärt sig samma samtalsmetodik och har haft gemensamma boksamtal trots att de nyanlända ännu inte har börjat i svenska klasser. Eleverna har mötts som jämbördiga läsare i boksamtal som har lyft fram elevernas tankar kring angelägen skönlitteratur. Medläsare är medmänniskor, unga eller vuxna, som läser och samtalar med nyanlända elever på sin lediga tid. Ett stort tack till de elever och medläsare som så generöst har delat med sig av sina tankar och för att jag har fått ta del av era spännande boksamtal och utveckling!

Lisa Högberg
Lärare i Luleå Gymnasieskola

Innehåll

Del 1
Gemensamma böcker och boksamtal

Del 2
Medläsare

Del 3
Elevernas idéer om hur skolan kan öka integrationen

Del 1 Gemensamma böcker och boksamtal

Alma

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går i årskurs två på Handels- och administrationsprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Under högstadiet har vi mest haft gemensam läsning eller individuell läsning för att sedan skriva en recension. Det här med boksamtal är hundra gånger bättre. Att diskutera personer, miljö och handling och sedan dra paralleller till sitt eget liv och ta del av andras åsikter är både roligt och lärorikt.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag tyckte att det var en rolig och intressant idé.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Det har varit väldigt givande, både för mig och för de nyanlända eleverna, tror jag. De får en chans att lära sig mer svenska och jag har fått en chans att utbyta åsikter och tankar med människor från många olika delar av världen. I boksamtalen har vi alla många olika åsikter och tankar. Vi kan ha läst samma text men tänkt på helt olika sätt och lagt märke till helt olika saker. Extra stor skillnad blir det då man samtalar med folk som har en helt annan uppväxt och kulturell bakgrund.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Allt är nytt, har aldrig jobbat på detta sätt. Det bästa är att få dela med sig av sina egna åsikter och ta del av andras. Det kan också vara det svåraste, men det är viktigt att respektera att alla har olika åsikter. Man behöver inte alltid hålla med och/eller förstå, det räcker med att man respekterar varandra. Visar man denna respekt får man förhoppningsvis och troligtvis detsamma tillbaka.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Man behöver inte alltid diskutera bokens handling. Det är okej att samtalet svävar iväg och att man drar paralleller till andra saker som man tänkte då man läste boken.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag tycker att jag har blivit bättre på att leda och vara en del av ett samtal. Jag kan tro att jag har en bestämd åsikt men när jag hör någon annans åsikt ser jag saken ur ett annat perspektiv och ibland ändrar jag min åsikt efter det. Jag tycker att vi borde ha mer samtal och diskussioner i skolan.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Jag finns av Maja-Maria Henriksson. Främst för att det är en verklighetsbaserad bok och det gör att man blir extra tagen. Det är en bok som är svår att lägga ner och känslorna varierar otroligt mellan varje blad man läser. Hon har skrivit på ett sätt som gör att man lever sig in i situationen riktigt mycket och det gör att man inte glömmer boken efter att man läst den. De boksamtal vi har haft efter att ha läst den boken har också varit väldigt bra. Vi drog många paralleller och ställde frågor som: Hur kan detta hända? Vems fel är det och vad hade man själv kunnat göra?

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Jane Eyre av Charlotte Brontë. Har aldrig fått kämpa mig igenom en bok så mycket, men det var det värt. Den är inte den typ av bok jag brukar läsa. Den är skriven på ett gammeldags språk och när man läser den känns det som att man gör en resa över 100 år tillbaka i tiden. Det är ofta de där böckerna som man själv inte skulle tänka på att läsa som ger mest.

”Ett boksamtal öppnar dörrar till ett djupare mer meningsfullt samtal som blir genuint.”

Helen

Suiku

Jag har bott i Sverige i tre och ett halvt år och går nu på gymnasiets Introduktionsprogram.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Jag har aldrig läst någon bok i mitt hemland Burma. Jag har heller aldrig sett några böcker där. Jag undrar om det finns några bibliotek där. När jag började läsa böcker på IVIK ville jag inte sluta läsa för jag älskade att läsa och göra en liten film i huvudet om vad som hade hänt i boken. Jag har lärt mig grammatik, uttal, att skriva och att läsa genom att läsa många böcker och jag är stolt över mig själv. Böckerna är mina vänner, de lär mig väldigt mycket och ger mig massor av viktiga saker som man aldrig glömmer.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Det var bra att förbereda sig innan samtalet så att man kommer igång, annars har man inga åsikter eller har glömt bort vad boken handlar om.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Det hände ofta att jag glömde säga något och kom ihåg det när boksamtalet var slut och alla började gå till sina platser. Jag var väldigt nöjd att jag fick vara med och prata i gruppen även om jag kände mig blyg och nervös. Det var ändå bra att jag vågade.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Det som är nytt för mig är att jag har börjat våga prata i samlingsgrupper och att ordet ”svårt” inte längre finns. Det som är roligt är att träffa nya människor och börja prata med dem så att man inte är nervös längre för att börja

prata. Det är spännande att läsa böcker och diskutera med någon och det gör mig lycklig när jag hör alla prata.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Man lär sig mycket genom diskussionerna och man får många nya åsikter och tankar om viktiga saker som man kan göra. Man kan också kalla det för hjälpmedel. Jag känner mig mycket trygg och glad under samtalen.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Att ha boksamtal betyder väldigt mycket för mig. Det betyder att jag inte är blyg och nervös längre och att jag vågar prata mer. Jag känner mig inte ensam och orolig längre och jag behöver inte sitta still och hålla tyst. Jag har mött nya ansikten, lärt känna dem och det känns väldigt bra. Jag har fått nya idéer och tankar som man kan fylla på med ännu mer bensin.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Jag finns av Maja-Maria Henriksson. Ibland finns jag också där i händelserna i boken och kommer ihåg hur mitt liv har varit. Jag känner igen många saker i boken och börjar tänka tillbaka på mitt liv. Alla behöver läsa den för att förstå hur en elev kan bli behandlad i skolan. Lärarna ska också lära sig att börja prata med eleverna och alltid fråga vad de håller på med. Det är så jobbigt att bli mobbad och samtidigt tror ingen på den personen eller så finns det ingen hjälp för eleven. Boken heter ju *Jag finns* och ingen ser henne och förstår att hon behöver hjälp? Jag önskar att jag kunde hjälpa henne.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Boken *Pojken i randig pyjamas* berörde mig väldigt mycket. En pappa som tillfångatar människor och dödar dem utan att hans familj vet om det. Det är enkelt att göra

det, men varför tänker han inte på fångarnas familjer och hur ledsna det blir när de får reda på att någon i familjen har dött. Han borde ha tänkt på det. Stora misstag gjorde han och det fick han tillbaka när hans förlorade sin egen son. Hans son blev uppbränd precis som han hade bränt upp andra människor. När pappan ångrade sig var det för sent att vrida tillbaka tiden och ha allt ogjort.

Författaren Maja-Maria
Henriksson träffar eleverna
och pratar om sitt författarskap
och sin bok *Jag finns*.

Helen

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går nu sista året på det Estetiska programmet med inriktning Bild och form.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Genom min skolgång har läsningen varit ganska sporadisk och alltid gått till på samma sätt. Vi har läst en bok tyst och sedan recenserat den. Det har inte varit så stimulerande och jag tror att man måste introducera eleverna mycket mer för litteratur. För jag tror att alla elever får ut någonting av att läsa. Personligen är litteratur ett stort intresse och jag har alltid läst mycket och snabbt. Jag läste redan som barn böcker från mammas bokhylla och har därför tyckt att vi arbetat alldeles för lite med litteratur och att det varit ostimulerande. Jag tycker om att prata om det jag läst.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Att det skulle bli spännande och att jag aldrig varit med i ett sådant samarbete tidigare, så det var helt nytt.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Att det blev bättre än jag trodde. Det är roligt när man får diskutera och reflektera kring det man läser.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Allt med samarbetet är nytt. Det svåra ligger i att bli bekväm med att berätta om sin läsupplevelse (då den ofta är helt personlig) för folk man inte känner. Men det är ju i det som det nyttiga ligger. Det blir också det bästa - att man blir modig och att man ”möts” - att man delar tankar och diskuterar åsikter. Det är stimulerande.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Boksamtalen och samarbetet öppnar upp gränser. Man blir glad av ett bra boksamtal och man lär sig respektera och möta människor. Det tycker jag är viktigt. Och så lär man sig någonting varje gång. Ett boksamtal öppnar dörrar till ett djupare mer meningsfullt samtal som blir genuint.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

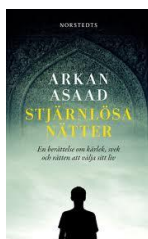
Jag tycker att jag har blivit modigare och mer lyhörd när det kommer till andra människors känslor. När någon till exempel trevar efter orden så kan jag märka det och hoppas att jag kan uppmuntra lite. Jag tycker att det är något som jag har saknat i min skolgång tidigare. Det har utvecklat mina tankar och det har gett mig mycket att få ha givande samtal.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Stjärnlösa nätter, för att den berättar om sådant man som svensk inte funderar på så ofta. Jag tror att man kanske borde läsa den här boken i skolan för att skapa förståelse. Det talas inte så mycket om att bli bortgift, speciellt inte om hur det kan vara för en kille i den situationen. Men det är viktigt och bör inte vara ett ”dolt” problem.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Blonde av Joyce Carol Oates. Jag älskade den boken. Jag tycker om Marilyn Monroe. *Blonde* är en fiktiv biografi över henne. Den är så fantastiskt välskriven och man får en sådan relation till Marilyn och man känner med henne. Jag hade denna bok i huvudet länge efter att jag hade läst ut den. Alla som vill läsa en underbar roman bör läsa denna.

Ali Rajab

Jag kommer från Afghanistan och har bott i Sverige i två år. Jag går på gymnasiets Språkintröduktion.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Innan jag kom till Sverige så hade jag aldrig arbetat med skönlitteratur i skolan.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag tänkte att det skulle bli bra att träna svenska fast jag kunde inte prata så mycket för ingen förstod mig när jag pratade.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Jag tyckte att det var bra och att jag ville fortsätta. Det var ett bra sätt att träna svenska när man diskuterade med svenska elever.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Att diskutera olika tankar och kulturer med svenska elever i boksamtal är helt nytt för mig.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Boksamtal och samarbetet ger elever bättre självförtroende när man ska prata med andra människor.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har mognat lite och har tränat svenska språket och lärt känna svenskar.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Jag tyckte bäst om boken *Pojke i randig pyjamas*. Den har fått mig att tänka på att när man sårar någon annan så tänker man inte på sorgen. Men när det händer samma

sak med den människa som sårar så får han veta hur det känns.

” Att ge någon ett skratt är inte lika lätt som att såra någon”

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Boken *Jag finns* har varit årets läsupplevelse för mig.

Boken visar hur viktigt det är att ett barn får en bra start i livet. Föräldrar och lärare är de som avgör vilket liv som barnen får.

Olivia

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv förutom ett år i Bryssel. Jag går i årskurs två på Samhällsvetenskapsprogrammet internationell inriktning.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

På svenskan under högstadiet läste vi mest för att sedan skriva recensioner. Nu under gymnasiet brukar vi ha boksamtal ibland, vilket jag tycker är bra, då det ger ett vidare perspektiv. Man kanske får reflektera över saker man inte lagt märke till tidigare. Men framför allt är det intressant då man får ta del av andra personers tankar och åsikter.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag hade en positiv inställning till samarbetet, men jag tänkte att det nog skulle bli lite svårt med språket om de nyss kommit till Sverige.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Att det gick jättebra! Alla imponerade verkligen på mig och det var inga problem överhuvudtaget med språket, det gick fint!

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Det nya och det bästa är att man får ett intellektuellt utbyte med andra, särskilt de som inte är från Sverige. Det är intressant att höra deras åsikter.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Det är viktigt att alla ska få veta att sånt här funkar! Även om de som precis kommit till Sverige kan ha lite svårt med språket, så lär de sig snabbt då de försöker uttrycka

sig så gott de kan. Man får även en ännu djupare förståelse för andra kulturer.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

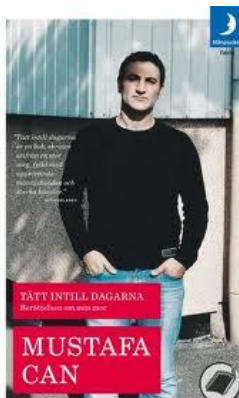
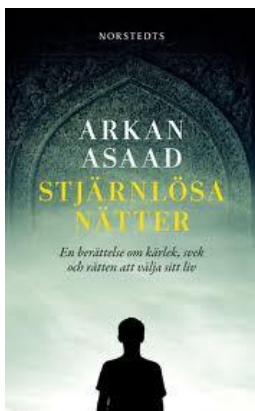
Jag tycker att jag har blivit mycket bättre på att uttrycka mig! Det tycker jag är jättekul. Det är kul när man lär sig att uttrycka sina tankar och åsikter trots att man inte tänkt färdigt. Det är också roligt när man börjar använda mer specifika och nyanserade ord.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Stjärnlösa nätter, den var jättebra, verkligen! Den gav mig många nya insikter om hur svårt det kan vara att "hamna emellan" två kulturer. Jag tycker att alla ska läsa den. Man får så många nya insikter om hur det kan vara att tillhöra en annan kultur som är så olik den vi har i Sverige.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Tätt intill dagarna av Mustafa Can. Den boken var så otroligt fin tycker jag. En av de finaste böcker jag någonsin läst. Sättet han skrev om sin mamma... så rörande!

Claudine

Jag har bott i Sverige i tre och ett halvt år och går årskurs två på Samhällsvetenskapsprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Det var inte alls på samma sätt, vi varken läste eller pratade om skönlitteratur i skolan. Jag läste böcker på min fritid.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag tänkte inte mycket utan var bara nöjd med att jag fick välja det här.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Mina vyer vidgades och jag lärde mig mycket om hur andra tänker. Det blev viktiga och lärorika samtal om kulturkrockar.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Det är nytt för mig att gemensamt läsa samma böcker och att samtala om böckerna med svenskfödda ungdomar.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Det blir så många spännande samtal som inte bara handlar om böckerna utan också om hela världen och livet. Efter varje lektion är jag full av intryck.

Diskussionerna bygger inte endast på lärarens frågor utan också på elevernas frågor.

Man får så stor nytta av boksamtal. Man lär sig av varandra, det finns fördomar som man hört förut men genom att samtala med andra så kan man få förståelse för hur andra tänker.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag känner att jag har utvecklats mycket sedan samarbetet började. Min läsvärld har blivit större och jag känner att jag kan se världen ur olika perspektiv.

Våra diskussioner har utvecklats från helt svaga till starka diskussioner där vi även vågar slänga fram ofärdiga tankar vilket gör att diskussionerna blir ännu roligare.

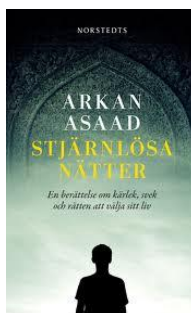
Jag har blivit öppnare och är inte längre så introvert. Jag har blivit lite modigare på att ställa frågor till andra, frågor som jag inte har något svar på. Som till exempel när vi läste Strindbergs novell *Ett halvt ark papper* och jag tog upp frågan: ”Vad är grunden till existensen?” Den diskussionen blev väldigt intressant och ville aldrig ta slut.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Boken *Pojken i randig pyjamas* var den bästa boken. Varför går många människor med på att göra så hemska saker? Hur känns det när man alltid varit den som beordrat människor att plåga sina medmänniskor till döds? Den här boken ska alla läsa.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Boken *Stjärnlösa nätter* gav mig många tankar om hur mycket frihet kan betyda för en människa. Friheten att själv få välja sitt livs kärlek utan att bli osams med dem som betyder mest i ens liv.

Madeleine

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går andra året på Samhällsvetenskapsprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Under mellanstadiet hade vi läsning varje morgon då vi fick läsa valfri bok under en halvtimme. När jag började högstadiet arbetade vi nästan ingenting med litteratur. Vi skulle läsa en bok per termin och det var allt. När boken var utläst skulle vi skriva en bokreflektion och jag tror att det var en gång, då vi var några stycken tillsammans, som diskuterade våra böcker.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag var lite tveksam till hur det skulle fungera då jag inte hade så stor erfarenhet av boksamtal. Jag var lite nervös för att jag kanske inte skulle säga något och bara sitta tyst och låta de andra prata.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Jag blev positivt överraskad över att det fungerade så bra.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Att diskutera böcker i grupp är något nytt som jag inte är van vid. Vanligtvis brukar jag skriva om en bok jag läst då det ofta har varit själva uppgiften. Det muntliga har inte varit lika viktigt. Det är både roligt och spännande att komma till boksamtalen då man inte har någon aning om vad som kommer att diskuteras. Det är roligt att höra andras tankar och vad de har för synpunkter på vissa saker. Alla är så olika och man inspireras av varandra. Vissa har olika kulturer, om man jämför med sin egen då blir man medveten om hur de ser på vissa saker.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Boksamtal och samarbete är otroligt lärorikt och detta är något som jag alltid kommer att minnas. Man lär sig så mycket och ibland får man ett annat sätt att se på saker. Man blir positivt överraskad över alla kloka och bra saker andra elever har att säga och utan detta arbete hade man aldrig fått veta det. Genom att lyssna på vad andra har att säga så utvecklas man och tar till sig deras åsikter. Man kanske inte alltid är överens men det viktigaste är att våga stå för sin åsikt!

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Boksamtalen har betytt mycket för mig och min läsning. Jag har delvis vunnit kampen mot min nervositet att tala i grupp och äntligen vågar jag säga vad jag tycker. Jag har blivit bättre på att formulera mina tankar och känner att även jag har något att bidra med i en diskussion. Jag har också utvecklat min förmåga att lyssna på andra. Jag har börjat se böcker i ett annat ljus och insett att det finns så mycket att fundera kring en bok.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Jag tyckte bäst om boken *Pojken i randig pyjamas*. Handlingen är så stark och det är oundvikligt att inte känna för pojken. När vi diskuterade denna bok var det intressant att få veta hur de andra upplevde den och vilka tankar de fick. *Pojken i randig pyjamas* är en bok som passar alla. En av de bästa sakerna med boken enligt mig är att huvudpersonen är en liten pojke. Genom att man får se saker ur ett barns perspektiv så får man lite mer förståelse för hur de tänker. De är lätt att tro att de inte förstår så mycket bara för att de är små men barn förstår faktiskt mer än vad man tror.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Den besynnerliga händelsen med hunden om natten är en bok som jag aldrig kommer att glömma. Den fick mig att inse att man verkligen inte ska döma en bok efter framsidan. Jag hade så låga förväntningar på den och ville verkligen inte läsa den men efter första sidan var jag fast. Boken var intressant, rolig, underlig- allt på samma gång. Jag hade aldrig läst något som den men jag är glad att jag fick chansen att läsa en så intressant bok. Pojkens handikapp gjorde att jag fick mer förståelse för de med handikapp och att det inte alltid syns på alla. Jag har bara positiva saker att säga om denna bok och jag rekommenderar den verkligen till alla.

Izabel

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går på Naturvetenskapsprogrammet i årskurs två.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Vi har alltid läst böcker i tysthet och enskilt. Något boksamtal har vi aldrig haft, vi har bara skrivit recensioner på ett papper. Jag tror att boksamtal i tidig ålder hade hjälpt mig mycket.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Det skrämde mig eftersom jag hatar att prata inför folk. Jag kände knappt någon innan kursen och detta gjorde allting mycket värre. Jag fasade inför samtalen och försökte skjuta upp dem så mycket som möjligt.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Hur mycket jag har utvecklats! Det är stor skillnad på mitt självförtroende.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Jag har som sagt aldrig haft samtal innan så för mig var detta helt nytt. Jag är inte heller van att prata inför okända människor och har försökt undvika detta. Så boksamtal var helt nytt för mig.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att väldigt många är rädda för att prata inför varandra. Jag var väldigt tyst i början, men allteftersom har jag ”blommat ut”. Låt varje elev ta sin tid och pressa inte. Det är också viktigt att ha någon slags anvisning på hur man beter sig under samtalen. Vi fick ett papper där läraren sammanställt vad vi i gruppen tyckte var viktigt i ett boksamtal, som till exempel att man ska respektera

varandra, lyssna och hjälpa personen som redovisar. Det var ett bra papper! Man är väldigt utsatt när man säger sina åsikter eftersom detta är väldigt personligt. Då är det inte roligt om någon beter sig respektlöst.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Nu, efter samtalen, vågar jag prata mer inför människor. Jag har lättare med redovisningar och går in med en ny självsäker inställning. Jag har alltid tyckt att det har varit jobbigt att stå inför exempelvis klassen och redovisa. Jag brukar stå med blöta händer som darrar och läsa manuset rakt av. Inte titta på något utom papperet i min hand. Förra veckan stod jag inför klassen och redovisade på psykologin, en redovisning som jag inte förberett så mycket. Men helt plötsligt började jag improvisera och utveckla allt jag sa och det blev jättebra. Jag kom av mig en gång men fortsatte utan att fundera. Jag kan inte förstå att jag, för mindre än ett år sedan tyckte att detta kändes omöjligt. Kursen har verkligen hjälpt mig mycket och jag tror att jag i framtiden kommer att ha stor nytta av de erfarenheter som jag fått det här året.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Boken *Jag finns* av Maja-Maria Henriksson berörde mig eftersom det är ett ämne som ligger nära. Det är mycket som skolan ser och hör, men som de blundar för och det skrämmer mig. Lärare är bara inte ett vanligt jobb, man kan inte gå hem klockan fyra och låtsas som ingenting. Som lärare har man ett stort ansvar för barns och ungdomarnas framtid och denna tid kommer att påverka hela deras liv. Därför måste läraren ta tag i problemen, även om man bara misstänker någonting. Skolan fungerar som ett andra hem för många och på denna plats ska man

känna sig trygg. Jag tror också att det är viktigt att öka elevers kunskaper om mobbning. Hur man ska agera, vad det kan leda till och så vidare.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Jane Eyre av Charlotte Brontë. Det är intressant att läsa en bok som är så pass gammal och ändå går att läsa idag. Den har allt som krävs idag, kärlek, sorg och dramatik.

Mustafa

Jag kommer från Afghanistan och har bott i Sverige i ett och ett halvt år. Jag går på gymnasiets Språkintröduktion.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Jag har aldrig tidigare arbetat med skönlitteratur i skolan.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Från början var jag lite nervös eftersom diskussionen mest handlade om kultur och människors liv. Det är vanligt att man har olika tankar om livet när man kommer från olika kulturer. Jag var nervös för att vi kanske inte skulle vara överens i diskussionen.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Jag förstod att det är bra att man säger sina egna åsikter även om de är olika. Man kanske tänker på ett annat sätt och då kan man lyssna på de andra och ändra sig. Eller så tänker de andra på ett annat sätt och kanske ändrar sina åsikter efter diskussionen.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Det var mitt första boksamtal med svenska elever så jag kan säga att allt var nytt för mig.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att man kan utveckla språket och få information av varandra om olika kulturer och samhällen.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

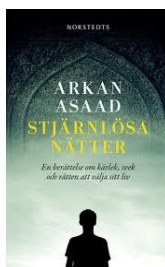
Boksamtalen har betytt mycket för mig och påverkat mig så att jag har blivit duktigare på att tala och snabbare på att läsa.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Det är ju svårt att välja mellan böckerna för alla är intressanta. Men jag väljer i alla fall *Stjärnlösa nätter* av Arkan Asaad. Jag brukar läsa klart en bok på en eller två veckor men när jag hade börjat läsa *Stjärnlösa nätter* läste jag ut den på en och en halv dag. Jag tyckte att den var intressant eftersom det fanns olika kulturer, samhällen, traditioner och personer i boken. Alla har sina positiva och negativa tankar och hamnar i olika situationer. Dessutom var det jättekul att diskutera boken med andra elever och att förstå vad andra tänker om boken och vad de har för åsikt. I gruppen var vi från olika kulturer och länder och det blev spännande samtal. Jag tycker att alla ska läsa boken. Jag lovar att ingen kommer att ångra sig.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Pojken i randig pyjamas, men jag kan inte förklara det eftersom boken var väldigt hemsk. Jag bara undrar hur människor kan göra sådana hemska saker. Är det viktigt att man har en annan kultur eller olika ursprung? Vad är meningen med rasdiskriminering? Det finns massor med frågor i mitt huvud som det inte finns något bra svar på. Jag vill rekommendera boken till alla ungdomar, till dem som har möjlighet men latar sig. Om ungdomar tänker djupt på de här frågorna så kommer vi att få ett bra liv och en värld utan krig att leva i. Eftersom det är vi ungdomar som är framtiden och ska leva på jorden.

Moa

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går andra året på Samhällsvetenskapsprogrammet ekonomisk inriktning.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Tidigare, när jag var liten, hade vi högläsning med lärarna eller ja, det var dom som läste för oss medan vi var otåliga och inte riktigt orkade sitta stilla. Sedan har vi mest haft individuell läsning med bokrecensioner. Det är främst nu under gymnasietiden som bokrecensioner uteslutits vilket är väldigt skönt och mycket mer intressant.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Att det skulle vara intressant att få träffa elever från olika kulturer och se och höra deras åsikter om böcker.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Att man lär sig otroligt mycket. Väldigt roligt att se hur olika människor kan se på samma bok med samma handling och slut.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Att sitta i grupper och diskutera en bok och komma överens om hur långt man ska läsa till nästa vecka är både nytt, svårt och roligt. Att höra andras åsikter, berättelser och tankar (dessutom från olika religioner) är en av de mest spännande och intressanta grejer jag har varit med om eller kommer att få uppleva under gymnasietiden.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att man får ut mer av ett boksamtal mer än något annat. Att vi alla från olika kulturer, familjeförhållanden, med

olika åsikter och livshistorier studerar och läser samma bok, som kan ses på olika sätt - det är det som gör samarbetet så intressant.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag tycker att jag har blivit bra på att samarbeta, uttrycka mina åsikter inför en grupp utan att tänka efter eller skämmas eller fundera över att det ska låta konstigt. Jag har lärt mig att lyssna på andra, ifrågasätta deras åsikter och fortsätta diskussioner om allt möjligt som leder bort från boken.

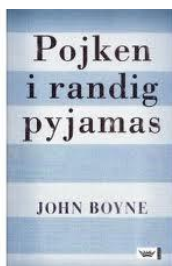
Vi har aldrig under min skoltid fått öva samtalsmetodik eller boksamtal. Det handlade alltid om att läsa ut boken till ett speciellt datum och stressa ihop en recension som inte gav någonting vettigt.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Pojken i randig pyjamas eftersom det är en stark bok som det ligger mycket sanning i. Den berör och är spännande och när man diskuterar denna bok kan man få heta diskussioner om vad man anser är viktigt och inte i livet.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Alla böcker berörde mig på något sätt eftersom de alla handlade om så pass olika men viktiga saker. Men boken *Jag finns* berörde mig extra mycket. Att en människa ska få känna en sådan ensamhet gör ont att läsa och jag var verkligen tvungen att fokusera och tänka positivt för att ens kunna läsa klart boken. En fin bok med viktiga budskap som alla bör ta sig tid att läsa någon gång.

Jana

Jag har bott i Sverige i nio månader och är född i Ryssland. Jag går på gymnasiets Språkintröduktion.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Vi har gjort på samma sätt i Ryssland. Vi läste många böcker och pratade om dem. Det var jätteintressant.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag var jätterädd första gången och ville inte gå på den här lektionen. Men sedan började jag tänka på att det verkligen var bra för mig att lära mig språket och ha kontakt med svenska elever.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Jag undrade vad de andra tänkte om samtalen, om de också tyckte om dem.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Att få kontakt med svenska elever och diskutera de problem som finns i boken.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Det är viktigt att varje person måste få prova det. Det är så kul när man frågar andra vad han eller hon tror om boken utan att tänka på vilken position i livet som den personen har.

Ibland är det jätteroligt om det finns bra frågor och alla har olika tankar om dem.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Det har varit svårt för mig, men det har påverkat mina tankar. Jag börjar förstå böckerna bättre.

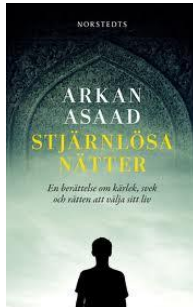
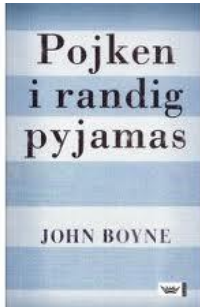
Jag har blivit modigare och duktigare på att diskutera.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Stjärnlösa nätter var den bästa boken. I den här boken finns många ungdomsproblem som också finns nu. Det var ett svårt öde för en pojke. Boken var jätteintressant. Jag ville bara läsa mer och mer.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Pojken i randig pyjamas är min absoluta favoritbok. Den var intressant och jättesorglig. Jag grät både när jag läste boken och såg filmen.

Mimmi

Jag är född i Sverige och går sista året på det Estetiska programmet med inriktning dans.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

På högstadiet läste vi oftast en bok och skrev om den, handling och sådana saker. Vi fick alltid ungefär samma tråkiga mall och det gav inte mycket. Vi gick aldrig djupare in i böckerna och pratade inte om dem. Vi läste inte ens så mycket. På gymnasiet har vi jobbat djupare med böckerna och fått olika sorters mallar och frågor att följa. Vi har pratat i grupper och diskuterat. Annars har jag mest läst böcker på min fritid.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Tror inte att jag tänkte så mycket om det innan. Mest att det skulle vara spännande att träffa människor som jag aldrig annars skulle träffa.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Det har varit en upplevelse och väldigt intressant att få göra detta. Få se saker från deras synvinkel och ta del av deras kulturer.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Nytt med samarbetet är att jag har fått prata mer om böckerna och pratat om djupa frågor. Det har gjort allting mer intressant och man lär sig mycket om vad man själv tycker och tänker.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Det är väldigt viktigt att man pratar i grupper om böckerna, att gå djupare in i boken som vi har gjort. Man

lär sig så mycket och det borde man börja med redan på lågstadiet eller mellanstadiet till viss del. Sedan är det ett plus att möta andra kulturer för att få andras perspektiv på de ämnen som vi diskuterar.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Under denna tid har jag lärt mig mycket, som att prata och gräva djupare i en bok och ett ämne. Lyssna på andra och ta del av deras erfarenheter. Det önskar jag att jag hade fått börja med mycket tidigare.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Jag tycker mest om *Othello*, den är svårare att läsa och har mycket att diskutera.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Jane Eyre av Charlotte Brontë tycker jag om väldigt mycket. Jag älskar hur hon var banbrytande på sin tid och att hon också hade mycket spänning och "skräck" i sin bok. Den var väldigt bra.

Hassan

Jag är född i Afghanistan och har bott i Sverige i ett år och fyra månader. Jag går på gymnasiets Språk-introduktion.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

När jag gick i skola i mitt land brukade vi läsa böcker med mycket dikter. Men vi hade inga boksamtal.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag tänkte att det skulle vara väldigt jobbigt eftersom de var svenskar och var på en högre nivå och gick i årskurs två och tre i gymnasiet. Jag var lite nervös.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Efter boksamtalen kändes det bra för mig. När jag inte förstod något så kunde jag fråga någon av dem och då blev det lättare för mig.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Det är första gången som jag diskuterar med svenska elever.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att det är väldigt bra och att man lär sig mycket. Det är också bra att vara förberedd innan boksamtalen och skriva ner några frågor som man kan diskutera i gruppen.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

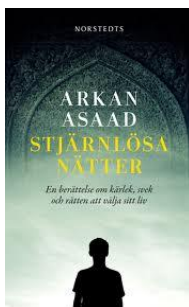
Jag har lärt mig att kämpa mer och vara förberedd inför boksamtal. Jag har lärt mig hur man kan diskutera en bok med andra i en grupp. Jag har också lärt känna några svenska elever.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Jag finns var bäst av de fyra för den handlar om en ung och jätteledsen flicka. Hon hade det svårt i skolan och hemma, överallt hade hon svårigheter. I slutet klarade hon sig och tog sig ur sina problem.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Stjärnlösa nätter den var bäst för mig eftersom jag förstod att ett barn som växer upp i Sverige helt förändrar sina tankar om hur man ska leva.

Ted

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går andra året på Samhällsvetenskapsprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Under de första åren läste vi ganska lite och när vi väl gjorde det var det utvalda barn och tonårsböcker utan substans.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Intressant upplägg, men jag tänkte att det kunde bli problematiskt och att det mest troligt ej skulle vara lärorikt.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Det var väldigt trevligt och givande.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

För mig var det nya människor, kulturer och böcker. Det bästa är när man läser något med substans och diskuterar ur olika perspektiv.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Boksamtal kan bli mer än en underhållande aktivitet.

Med rätt bok och människor så kan vi komma till insikter (främst sociala) som kan gynna hela det mänskliga samhället eftersom då människor och kulturer samarbetar så ökar sammanhållningen och människors sätt att verbalt lösa konflikter.

Samarbete med böcker och boksamtal som det här borde startas tidigare i skolorna, särskilt med grupper som inte känner varandra sedan tidigare.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har utvecklat min förmåga att vara aktiv i ett samtal.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Jag finns var den bästa boken. Ingen bok har någonsin fått mig att hata en karaktär lika mycket. Boken tar upp aktuella frågor.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Metro 2033 och *Jag vill ha ett liv*

Boken *Metro 2033* är ett filosofiskt äventyr som går djupt in i det mänskliga psykets natur och som tar upp hur vi måste ändra på oss innan vi utrotar oss själva. Boken visar också upp det bästa med den mänskliga naturen. Jag rekommenderar den till alla.

Boken *Jag vill ha ett liv* berörde mig starkt. Jag kan personligen koppla den till min ADD. Jag tycker att alla ska läsa boken så att de som har problem kan få hjälp samt för att andras förståelse för det här problemet ska öka.

Kowsar

Jag är född i Somalia och har bott i Sverige i ett år och en månad. Jag går på gymnasiets Språkintröduktion.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Jag har aldrig arbetat med skönlitteratur på det här sättet tidigare i skolan.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

När vi skulle träffas första gången så tyckte jag inte att jag skulle jobba med svenska elever. Jag var väldigt nervös och mycket tveksam. Jag har aldrig varit så nervös förut. Jag var helt tyst och lät bara de andra prata. Jag svettades och darrade hela tiden. Jag tänkte att det aldrig skulle fungera. Jag blev så stressad och undrade hur jag skulle våga prata med en svensk person som satt framför mig. Jag trodde aldrig, aldrig att det skulle gå. Jag tänkte hela tiden att de skulle säga att min svenska var helt fel och att jag skulle lära mig svenska.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Jag visste inte att jag skulle bli en så här tuff tjej som jag blev som kunde prata och aldrig mer var tyst.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Det var många saker som var nya för mig innan jag började med boksamtal. Det var svårt för mig att samarbeta med andra människor.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Jag vill säga till att andra elever att de måste samarbeta med andra för att utveckla sina studier. Boksamtal

utvecklar dig som person och du blir också duktigare i skolan. Det är också viktigt att du kämpar som elev.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Det finns många saker som jag har lärt mig under den här tiden då jag har varit med i boksamtal. Jag kunde inget förut och nu är jag en superduktig flicka som kan prata inför människor hur som helst. De svenska eleverna var superrespektfulla mot mig och snälla så ingenting blev som jag hade tänkt.

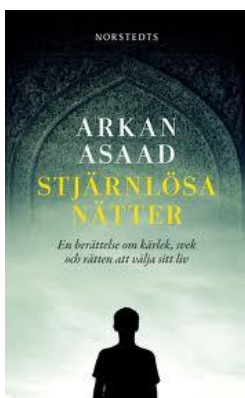
Jag är så tacksam för att jag har fått vara med i det här samarbetet för det har förändrat mitt liv.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Stjärnlösa nätter var den bok som jag tyckte var bäst. Det var spännande och roligt att diskutera för vi hade så olika åsikter.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Pojken i randig pyjamas är världens bästa bok. Den var så intressant. Alla måste försöka läsa den.

Karin

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går andra året på Samhällsvetenskapsprogrammets internationella inriktning.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

I grundskolan har det mest varit individuell läsning för att sedan skriva en recension eller något annat dylikt. Jag tror aldrig att jag har diskuterat så här kring en bok någon gång innan gymnasiet, dock så har det förekommit gemensam läsning.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag kommer inte ihåg vad jag tänkte. Jag hade inte direkt några förväntningar på hur det skulle vara eftersom jag aldrig varit med om det förut.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Hur intressant det faktiskt är att diskutera böcker.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Det mest intressanta med att diskutera är att höra hur andra tänker och tycker. Det bästa är att man lär sig av de andra genom att lyssna på dem.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att det är ett jättebra sätt att arbeta på därför att man lär sig så mycket och man blir mycket mer förstående och empatisk.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har lärt mig hur olika vi människor ser på saker och ting beroende på vilken kultur vi kommer ifrån. Att vi faktiskt påverkas av den i våra åsikter. Detta har gjort att

jag förstår mer hur människor tänker och att jag kan respektera dem på ett helt annat sätt.

Jag har också lärt mig att ta för mig mer i ett samtal och jag har insett att jag faktiskt har någonting att komma med.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Jag tyckte att *Stjärnlösa nätter* av Arkan Asaad var bäst.

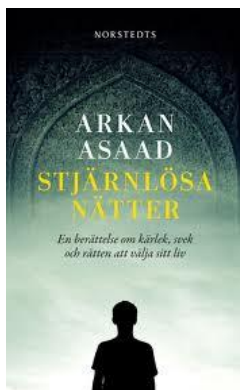
Det var en perfekt bok att diskutera i en grupp med människor från olika kulturer. Alla såg verkligen annorlunda på saken och jag lärde mig väldigt mycket.

Det var även intressant att läsa om en kille som blev bortgift för jag trodde bara att det hände flickor.

Författaren förklarade och beskrev sina känslor så bra att jag nästan kunde relatera till mig själv trots att jag inte kommer från den kulturen.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Årets läsupplevelse var *Hungerspelen*. Att läsa den var som att komma till en ny värld. Spänningen var olidlig och jag ville aldrig lägga ifrån mig boken.

Ning

Jag är född i Thailand och har bott i Sverige i ungefär tre år. Jag går på gymnasiets Språkintröduktion.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Jag har inte alls arbetat med böcker på det här sättet tidigare.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag tänkte att boksamtal inte skulle vara så bra för mig för jag tyckte inte om att diskutera i grupp. Jag trodde inte att jag skulle våga prata med svenska elever för att jag inte var så duktig i svenska. Jag var nervös varje gång vi träffades.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Ibland var det kul och roligt. Men ibland blev jag väldigt trött och nästan somnade.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Allt var nytt för mig med samarbetet.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Det är viktigt att man får lära sig hur man gör för att ett samtal ska fungera. I boksamtalen lär man sig att samarbeta och lär känna varandra. Alla vågar säga sina tankar och det finns inget rätt eller fel.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

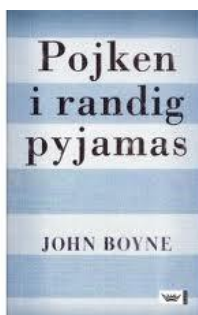
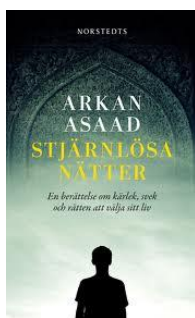
Jag har blivit duktigare på svenska och vågar prata med andra. Jag är väldigt nöjd.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Den bästa boken var *Stjärnlösa nätter* av Arkan Asaad. Den handlade om en kille som var tvungen att göra som hans far ville, det var svårt för honom att välja mellan kärlek och kultur.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Pojken i randig pyjamas var en bok som jag inte glömmmer. Den är viktig och handlar om vänskap mellan två pojkar under andra världskriget. Pappan till den ene pojken var otäck och dödade många människor. Pappan fick sitt straff till slut.

Helena

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går andra året på Samhällsvetenskapsprogrammets internationella inriktning.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Under mellanstadiet varken läste jag eller utvecklades i läsningen i skolan. Däremot läste jag väldigt mycket hemma och diskuterade böckerna med min moster.

Under högstadiet läste vi ibland böcker, skrev recensioner och svarade på frågor. Det var först under gymnasietiden som jag började känna att jag utvecklades i skolan på samma sätt som jag utvecklades hemma.

Genom samtal om lästa böcker får man bygga vidare på sina egna tankar men ofta får man också nya tankar om boken.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag tänkte att det var något jobbigt som man måste ta sig igenom. Att allt man skulle säga skulle vara väl förberett och att det skulle vara en liten redovisning istället för ett samtal.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Att det var allt som jag inte trodde att det skulle vara. Det blev samtal där man kunde komma med ”halva” tankar, ställa frågor, ifrågasätta och diskutera.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Att man får höra väldigt många olika åsikter, vilket är väldigt kul. Man förstår böckernas dilemman bättre då man själv tar ställning för något som någon annan kanske ifrågasätter.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att man som person blir bättre på att sätta ord på sina tankar och bygga vidare på dem vilket underlättar när man läser andra böcker eller skriver texter. Man börjar våga uttrycka sina tankar och även förstå andras tankar bättre och respektera dem genom att man förstår.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har börjat våga säga mina tankar och bygga vidare på dem. Jag har börjat få mer förståelse för andra. Jag skulle önska att boksamtal fanns på mellan- och högstadiet också.

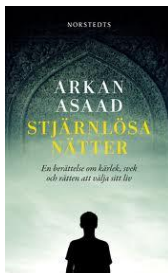
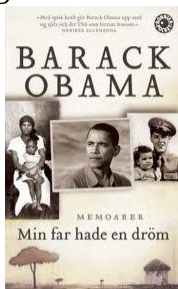
Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Stjärnlösa nätter tyckte jag bäst om eftersom boken hade en bra handling och ett bra budskap.

Jag tycker även att den passade in i detta samarbete då den ledde till många frågor om våra olika kulturer vilket resulterade i bra samtal och även ökad förståelse för människor och olika sätt att handla. Man kunde även ifrågasätta olika sätt att agera, det ledde till diskussioner men på ett bra sätt.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Den bok som jag tycker sticker ut från de andra är *Min far hade en dröm* av Barack Obama. Den var enligt mig intressant, ärlig och gav en verklig bild av USA och hur det kan vara för en afroamerikan att leva där. Sedan var den väldigt fint skriven och väldigt genomtänkt, olik andra självbiografier.

Mohammed

Jag kommer från Afghanistan och har bott i Sverige i ett och ett halvt år. Jag går på gymnasieskolans Språkintröduktion.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Jag har inte arbetat med böcker och boksamtal förut i skolan.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag tänkte att vi skulle vara lite blyga mot varandra men det var vi inte.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Boksamtalen hjälpte mig att läsa mer böcker och kunna förstå vad boken handlar om.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

För mig är det första gången som jag arbetar med svenska elever. Det är nytt att diskutera med svenska elever i en liten grupp och att man säger sina egna åsikter och lyssnar på de andra. Det hjälper mig att förstå språket och människorna bättre.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Boksamtal med svenska elever är bra och det är stor skillnad på om man bara läser själv. Det är bra när man hör andras röster och hör hur de talar. Det hjälper mig att förstå mer svenska och svenskt uttal.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag förstår mer och mer svenska med bokläsningen. Jag förstår böckerna bättre när vi pratar om dem. Jag har lärt mig mer svenska och svensk uttal.

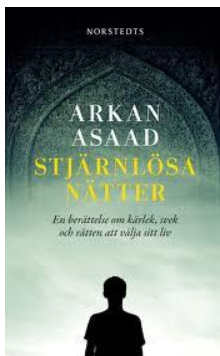
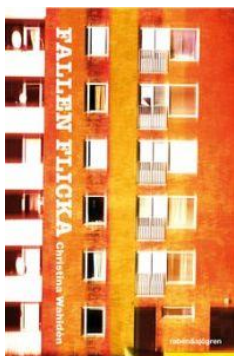
Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Stjärnlösa nätter är bra för att den handlar om en annan kultur och då är det intressant att jämföra den med den svenska kulturen.

Jag finns är också en bra bok. Den är en lite konstig bok när man läser om svensk kultur och skolans regler. När man tänker att det händer i Sverige så blir man nyfiken på boken och undrar hur sådana saker kan hända i Sverige. Hur tänker lärarna när de inte bryr sig om att hon blir mobbad av sina klasskamrater i skolan?

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Boken som heter *Fallen flicka* är bäst tror jag. För att boken handlar om hederskultur och flickan och hennes familj bor i Sverige. Flickan kan inte göra vad hon vill. Hennes pappa och storebror kontrollerar henne. Hon kan bara gå direkt till skolan och komma hem direkt efteråt. Hon kan inte gå på stan eller någon fest. En gång hade hon varit hos sin vän i en timme med sin lillebror, då blir pappan och storebror jättearg på henne när hon kommer hem. Boken är sorglig.

Marie

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går årskurs tre på Teknikprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Under lågstadiet fick vi läsa mycket högt i klassen. Dock var det väldigt lite eller inga boksamtal.

På mellanstadiet började vi läsa ännu mera men jag har inget minne av att vi hade några boksamtal då heller. På högstadiet läste vi inte mycket skönlitteratur. Det kan ha varit vid högst två tillfällen och då skrev vi bokrecensioner. På gymnasiet har vi haft några böcker som vi skulle läsa och sedan fått ge en muntlig recension inför klassen men inga boksamtal.

Jag kan tillägga att läsningen under min skoltid varit alldeles för begränsad. Som tur är har jag ett intresse för böcker och läsning så jag har läst mycket på egen hand. När jag var yngre var jag med i en bokklubb så jag har alltid läst mycket och kunnat utveckla läsningen på egen hand.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag är en väldigt positiv person så jag försöker vara öppen inför allt jag tar mig för. Dock så tänkte jag att jag redan visste ganska mycket om andra kulturer något som jag sedan fick erfara inte stämde helt. I början tänkte jag också att det kunde bli svårt när vi befann oss på olika språkliga nivåer.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Att det är mycket man tror att man vet om andra människor men som sedan kan visa sig vara helt fel. Jag har lärt mig att man kan se på saker på olika sätt beroende på vilken bakgrund, kultur, religion och erfarenhet man har. Att man faktiskt lär sig otroligt mycket om andra människor genom att utbyta tankar, dela sina olika upplevelser och erfarenheter och föra en öppen diskussion där alla får komma till tals.

Det språkliga har inte varit ett problem överhuvudtaget. Är man bara respektfull, tillmötesgående och villig att hjälpa varandra så blir det inga som helst problem med att förstå varandra.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Själva samarbetet, att träffas en gång i veckan och diskutera en gemensam bok, är väldigt nytt. Det bästa med boksamtal och samarbetet och det som jag tycker är roligt, intressant och spännande är att man träffar så många nya människor från olika kulturer med olika bakgrund och erfarenhet. Man utvecklas mycket som människa och man får faktiskt lära sig att vidga sina vyer och man lär sig att man kan se på saker på olika sätt. Man förstår att ingen tanke är fel eller mindre värd för om alla säger precis vad de tycker och känner skapas jätteintressanta samtal.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att det är så mycket bättre och mer lärorikt än att bara sitta själv och läsa och inte få möjlighet att delta och skapa diskussioner och samtal om det man har läst. Att man utvecklas så mycket mer av det här. Jag tror att det här är ett jättebra sätt att lära sig hur man för ett bra samtal. Man lär sig argumentera för sina åsikter och man

lär sig mycket av vad andra har att säga. Det kan vara något man inte tänkt på innan.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har fått utveckla hur jag är i boksamtalen. Jag har blivit bättre på att våga säga vad jag tycker och att ta till mig och överväga det andra har att säga. Jag har också blivit bättre på att fånga upp vad andra säger och möta deras åsikter. Jag önskar att vi hade fått utvecklas mer inom läsning av olika genrer och inte minst boksamtal och samtalsmetodik tidigare under min skoltid. Att vi hade fått sitta ner och diskutera det vi läst istället för att alltid skriva recensioner. Vi borde ha fått lära oss hur man skapar ett fint, fungerande, intressant samtal för då lär man sig mycket både om sig själv och andra människor och hur man respekterar, lyssnar, talar och därmed utvecklas.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Den bästa boken tycker jag är *Jag finns* av Maja-Maria Henriksson. Det är en otroligt viktig bok om mobbning och hemska situationer i hemmet och hur vissa väljer att inte se det som pågår. Ingen människa ska behöva gå igenom något sådant, det ska inte förekomma i vårt samhälle eller i skolan, som ska vara en trygg plats för alla. Det är så viktigt att inte ignorera mobbning, inte gå förbi utan att ingripa. Det funkar inte heller att ge tomma löften om att mobbning inte får förekomma.

Frågan är: Vad gör vi åt saken?

Alla skolelever på högstadiet och alla lärare borde läsa den här boken. Detta för att få en ökad förståelse och insikt om hur det känns för en person att bli mobbad och

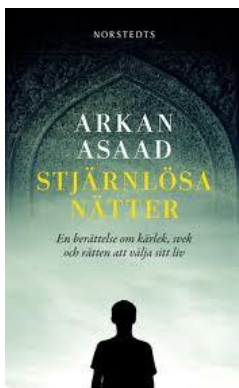
ständigt känna otrygghet. Jag tror att det kan förändra vissa människors handlande.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Det måste vara *Stjärnlösa nätter* av Arkan Asaad. Det är en bok som var annorlunda för att den handlade om en ung man som blev bortgift. Tidigare har jag bara läst om unga kvinnor som tvingats gifta sig med någon som hon inte älskar som i boken *Tusen strålande solar*.

Det var intressant att få ta del av en historia där en man blev bortgift och hur det var för honom att känna en sådan stark press från familjen. Den berörde mig för att jag tycker att kärlek är så viktigt och att man ska få älska vem man vill, något som huvudpersonen hindras från.

Det var nytt för mig att mannen också kan vara offer för tvångsgifte och att det kan vara minst lika hemskt och otänkbart för honom. Man pratar mycket om hur svårt det är för kvinnorna men sällan om hur männen känner sig. Ingen ska behöva gifta sig mot sin vilja. Jag tycker att det vore underbart om alla som har en kultur där tvångsgifte/bortgift förekommer kunde läsa den här boken. Annars är det en bra bok för gymnasieelever att läsa så att man får en djupare insikt och förståelse för detta.

Jamila

Jag är född i Afghanistan och har bott i Sverige i två och ett halvt år. Jag läser nu olika ämnen på gymnasiet Introduktionsprogram.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Jag hade aldrig jobbat med litteratur tidigare i skolan. För mig det första gången när jag började läsa böcker och prata om dem på IVIK.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag tänkte att jag var tvungen att prata och ställa frågor som jag inte förstod.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Det kändes bara kul att vara med och höra vad de andra sa och funderade på.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Att jag kan och vågar prata i gruppen. Förr i tiden vågade jag inte säga min åsikt till de andra i gruppen.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att det är spännande att läsa böcker tillsammans med andra och att det är ett bra sätt att få träffa svenska elever.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Nu både vågar jag och kan prata i olika grupper. Förut vågade jag inte prata och säga min åsikt till de andra i gruppen.

Jag har också blivit mer intresserad av att läsa böcker och jag läser fortare än förut.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Pojken i randig pyjamas var den bästa boken. Pappan fick till slut känna själv hur det känns när man dödar någon. Den var intressant och man tänker på att man inte ska döda någon.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Tätt intill dagarna av Mustafa Can. Det var intressant att höra andras åsikter om den här boken. Vi hade ett bra samtal med de svenska eleverna. De tyckte att vi och den kulturen som finns i boken är sträng och annorlunda jämfört med deras egen kultur.

Emma

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går andra året på Samhällsvetenskapsprogrammets kulturinriktning.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

För det mesta har vi enbart läst en bok och analyserat den. Under högstadiet fick vi ofta välja böcker själva och alltid skriva recensioner. Vad jag minns var det likadant på mellanstadiet även om vi inte läste så mycket då. Under mellanstadiet läste vår lärare *Robinson Crusoe* högt för oss.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag tänkte att det var en enkel och ytlig uppgift.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Att det inte var någon enkel och ytlig uppgift. Att boksamtal kan beröra ämnen som analyser inte kommer i närheten av. Dessutom så delar du med dig av dina åsikter i ett boksamtal och förhoppningsvis får du också ett gensvar. En analys är en monolog som bara speglar dina egna tankar men när olika kulturer och tankeätt blandas in i boksamtal så blir det bara roligare.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Intensiteten och samtal som inte är begränsade.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Det är mycket roligare och intressantare än att enbart skriva en vanlig recension. I en recension delar man inte tankar, du bara håller ur dig den för att andra ska se. En recension får man inget svar på. I ett boksamtal kan man säga vad man tycker oavsett hur formuleringarna lyder eller om du inte hunnit tänka klart. Samarbetet gör bara

det hela intressantare, speciellt när det blir kulturkrockar, exempelvis som när vi läste *Stjärnlösa nätter*.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har blivit lite bättre på att prata och har fått nya perspektiv på saker och respons på mina egna tankar.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Boken *Jag finns* tyckte jag bäst om. Jag lever mig in i böcker och vill ofta veta precis hur det känns att skapa en artificiell känsla av det hela, för att verkligen uppleva känslostormen. Boken *Jag finns* lyckades väldigt bra med det. När huvudpersonen var arg så var jag arg, när hon mådde dåligt mådde jag dåligt och så vidare. Det och att boken skildrar verkligheten för vissa människor gör att den berör.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Jane Eyre av Charlotte Brontë. Jag är en sucker för klassiker, för att uttrycka mig rakt på sak. Den gav mig insikten om att motståndskraft för saker som du inte vill eller får göra (personliga och/eller emotionella anledningar) behövs som mest i svåra stunder, inte i de enkla. Den tanken som aldrig hade slagit mig förut har nog gett mig lite mer disciplin.

Ahmad

Jag är född i Afghanistan och har bott i Sverige i tre år. Jag går nu andra året på Naturvetenskapsprogrammets matematikinriktning.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Innan jag kom till Sverige hade jag aldrig arbetat med skönlitteratur som jag gör nu. När jag fick Lisa som lärare på IVIK så läste vi böcker gemensamt som vi diskuterade efteråt.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag gissade att alla skulle försöka lyssna på varandra och hålla med.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Att alla respekterade varandra och förstod varandra. Det är imponerande att ofta kom alla till samma slutsats trots olika bakgrund.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Att lära känna andra elever är en viktig sak men att få veta deras tankar och åsikter (om de är uppriktiga) är än viktigare.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Boksamtalet är viktigt eftersom denna process samlar elever med olika bakgrund, vilket är bra för elever (med utländsk bakgrund) så att de kan börja lära känna svenska elever och det kan också hjälpa dem att komma in i samhället.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

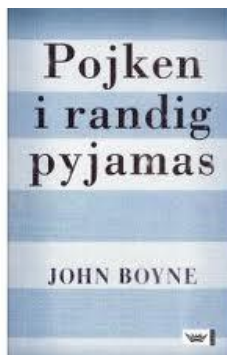
Jag märker att jag har fått mer självförtroende att säga vad jag tänker trots att jag inte alltid tycker som en svensk elev. Jag har fortfarande ingen åsikt om vissa saker som till exempel homosexualitet. Men det jag har insett är att ju mer jag läser en bok desto mer förtjust blir jag i den.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Pojken i randig pyjamas väcker starka känslor hos läsaren. Att döda en människa, oavsett bakgrund, är fel. Boken ska läsas av alla ungdomar och människor på jorden för att få en liten skymt av hur det är att avrätta en människa.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Boken *Jag finns* är en bok som jag kan rekommendera till alla lärare och elever på högstadiet och gymnasiet. Den här boken visar en verklighet som kan pågå på skolor. Även om man inte blir mobbad så kan man känna sig mobbad. Som ett exempel så kan tystnad vara en orsak till mobbning det vill säga att man omedvetet mobbar en person genom att inte prata med den personen. Jag tänker på Johannas klasskamrater som tiger då Vedin ger sig på henne. De är alla delaktiga i mobbningen även de som är tysta.

Louise

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går andra året på Mediaprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Jag har fått det ganska grovt påtvingat till en början sedan tog det bara stopp. Blev inte erbjuden någon hjälp eller fick tips om vad vi skulle läsa.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag var livrädd. Jag har aldrig tyckt att min åsikt räknas eller att det jag tycker kan låta bra i någon annans öron.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Ju fler boksamtal vi hade ju mer vågade jag säga. Jag kunde gå in utan att någon tog andan ur mig. Jag kunde vara glad och dela med mig av mina tankar och ta åt mig andras.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Att bli accepterad för sin åsikt, alla försökte uppmuntra varandra. Och när vi väl uttryckt våra åsikter kunde vi bolla olika tankar mellan varandra och öppna nya dörrar som vi inte sett förut.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att många är rädda för vad andra ska tycka om en. Man måste uppmuntra men inte pressa eleverna för att de ska kunna öppna sig och dela med sig av sina tankar och åsikter till andra. Vissa tar det längre tid för men lärarna måste ha tålamod.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har öppnat mig själv för andra och jag har funnit ett värde i vad jag tycker och tänker.

Jag har alltid haft mycket åsikter om alla möjliga saker och nu vågar jag riva ner muren för nya människor. Den här kursen har inte bara hjälpt mig inom den utan den har hjälpt mig i nästan alla kurser där man måste prata inför folk. Jag nästan älskar att prata inför folk nu och både lära andra och låta andra lära mig nya sätt att se på saker. Jag vill inte att denna kurs ska ta slut nu men jag kommer alltid att minnas vad den gjorde för mig och vara tacksam för det.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Hungerspelen fastnade jag verkligen för. Jag har till och med läst ut den andra delen och ska börja läsa den sista delen nu. Den hade en spännande och mycket bra handling, läste ut både den första och andra på fyra dagar.

Seror

Jag har snart bott i Sverige i fyra år. Jag går andra året på Naturvetenskapsprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Jag har inte arbetat med böcker på det här sättet tidigare i skolan.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Att det var en otroligt bra idé.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Det var mycket bra och eleverna var mycket respektfulla

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Jag fick lära mig många nya ord och höra många olika tankar om de böcker och noveller som vi läste. Jag tyckte att det var oerhört intressant när det blev stora diskussioner. Det blev mycket roligt när alla håller med förutom en som håller emot.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att man lär sig att se saker från olika sidor och att man får utveckla sina tankar. Det gör att man blir modigare och törs säga vad man tycker.

När man redovisar böcker i grupp blir man väldigt intresserad av de andras tankar som är olika fast vi läser samma bok. Man får också ett intresse av att läsa andra böcker efter samtalen.

Man får också veta mer om andra kulturer och vad andra människor har upplevt. Samtalen gör att man blir försiktigare med att behandla andra på ett dåligt sätt.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har förbättrat mitt språk. Jag har blivit extra modig att säga vad jag tycker. Jag har börjat bli mer öppen i mina tankar. Jag är inte glad över att detta är det sista samtalet.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Boken *Jag finns* tyckte jag var bäst. Jag vill att alla lärare, föräldrar och elever ska läsa den för att sådana fruktansvärda händelser inte ska upprepas.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Othello vill jag rekommendera till alla. Den boken hjälper oss att förstå att vi människor kan göra fel.

Malin

Jag har bott i Sverige i hela mitt liv och går nu andra året på Mediaprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Vi har sällan fått läsa och när det har hänt så har det varit en bok som inte alltid har varit intressant. Sedan har vi fått skriva vad vi tycker i en skriftlig recension.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag var så ovan i början så jag hade mest panik. Jag tänkte på alla sätt jag kunde förstöra för mig själv, vad jag inte fick säga så att jag inte skulle ses som dum i huvudet.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Som om en tyngd lättade från mig, att det inte var så farligt. För varje gång så blev det som lättare att prata i boksamtalen.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Allt! Från att vara med om det ända till att vara relativt duktig på det.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Det är viktigt att andra får veta att det inte är så hemskt som man tror innan. Med respekt och vänlighet i gruppen blir det enklare. Man måste förstå och respektera att alla inte har samma sociala förmåga. Det borde alltid finnas tydliga regler om hur man ska genomföra ett bra boksamtal.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag var så rädd att prata inför folk i början, det har inte helt försvunnit men jag är på väg dit. Att inte ta sig själv på för stort allvar har jag också lärt mig för om man gör

det så är det lätt att man mår hemskt dåligt för varje litet misstag.

Jag har nu lättare att föra ett boksamtal och även att prata i diskussioner i allmänhet, det kan jag tacka min tid här för.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Det måste vara *Hungerspelen*. Jag tyckte om att huvudpersonen Katniss inte var en hjälplös flicka som i de flesta tonårsböcker. Det är sånt man borde lära sig i yngre tonåren, att stå upp för sig själv och inte låta andra välja ens öde.

Ifrah

Jag är född i Pakistan och har bott i Sverige i tre år. Jag går nu andra året på Naturvetenskapsprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

I Pakistan läste jag aldrig någon bok. Jag tyckte det var tråkigt att läsa och öppnade aldrig någon roman. Men när jag kom till Sverige var jag tvungen att läsa böcker. Det var svårt från början men efter ett tag började jag tycka om böcker. Nu har jag läst många böcker och på fritiden läser jag alltid böcker.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag var nervös och tänkte att jag inte skulle våga tala inför gruppen.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

I början var jag lite nervös. Men efter ett par samtal var jag inte lika rädd utan sa direkt vad jag tänkte.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Efter läsningen så är det samtalet som gör boken intressant. I boksamtalet får man höra hur andra tänker och tolkar boken. Man jämför sina egna tankar med andras tankar, då tänker man ibland att det är bättre att tänka så. Man får nya idéer av samtalen.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

När man läser en bok kanske man inte funderar på mer än själva handlingen i boken. Men när man har boksamtal kommer allt fram. Man får nya perspektiv när man får höra andras funderingar. Man lär sig samtidigt som man utvecklas mycket.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag tycker att jag har utvecklats jättemycket under de här boksamtalen. Jag har blivit lite modigare. Nu vågar jag prata inför grupper med elever som jag inte känner. Det kunde jag inte göra förut. Jag är inte alls rädd eller nervös som jag var tidigare.

Jag har också lärt mig jättemycket om svensk kultur och andra kulturer.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Jag finns är en jättebra bok tycker jag. När jag hörde av andra om den här boken tänkte jag att den inte skulle vara så intressant. Men när jag började läsa den tyckte jag att det inte stämde.

Jag har läst många böcker om hedersmord. Men den här boken är också hemsk. Det är hemskt att det har hänt i Sverige. När jag läste boken var jag lite ledsen och när jag läste boken blev jag ännu ledsnare. Jag tycker att läraren har ett stort ansvar om en elev mår bra eller dåligt. Lärarna i boken *Jag finns* tog inte det ansvaret.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

Tätt intill dagarna är en helt fantastisk bok tycker jag. Den berörde mig väldigt mycket. Hans kärlek till mamman är stor. Hans kärlek till läsning är också väldigt stor. Han har skrivit den här boken med ett jättefint språk och meningar som man fascinerar av. Man får lära sig och känna hur föräldrar anstränger sig hårt för att barnet ska få allt bra i livet. Det är en bok som jag gärna vill läsa om.

Stina

Jag har bott i Sverige sedan födseln och går nu i årskurs tre på Mediaprogrammet.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

Som mest har läsningen skett på egen hand och därefter har man skrivit bokanalys för att sedan ha ett boksamtal. Oftast har jag själv stått för val av bok inom specifika genrer vilket jag tyckt fungerat bra. När det sedan har varit boksamtal tycker jag det har varit intressant att få höra vad alla andra har läst. De gånger det har varit en gemensam bok för alla att läsa tycker jag att boken har förlorat sin charm och att det blir en viss svårighet att finna sin egen åsikt kring bokens handling, då man präglas ganska mycket av vad de andra tyckt och tänkt.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag förberedde mig noga och väl för att på ett så kompakt sätt som möjligt kunna berätta om den bok jag läst och ändå kunna få sagt allt jag ville säga. Jag trodde inte att man verkligen skulle få den tid man behövde för att berätta om sin bok.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Att det faktiskt fanns en viss poäng med boksamtalen.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Något som är nytt för mig är att ha boksamtal så fort man har läst ut en bok och inte skriva bokanalys först. Dock tycker jag att det har varit det bästa, för det har fått mig att tänka på bokens handling mer omfattat, istället för att bara läsa den för läsandets skull. Det har varit en intressant metod att ta del av för det hjälper en även att utveckla sina analytiska sidor.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

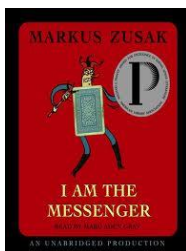
Genom att delta i boksamtal så får du inte enbart höra vad andra tycker om boken utan även du själv kan delta och ställa frågor till en person för att den personen ska vidareutveckla sitt svar. Tjusningen med det är att det även kan hända dig och att du kan få en fråga att tänka på kring den bok du läst, en fråga som du aldrig ens själv hade funderat kring.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har fått bolla tankar och idéer kring en bok med andra personer. Det är något som jag har saknat tidigare. Jag har överraskat mig själv med hur mycket åsikter och tankar som jag har vidhållit i boksamtalen och det är enbart positivt att få lära sig uttrycka dem. Boksamtalen har verkligen fått mig att utvecklas som person då jag märker att jag lättare kan uttrycka mig i sociala sammanhang. Allt jag har lärt mig har verkligen varit positivt.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

"I am the messenger" av Markus Zusak har varit den bästa boken hittills. Den berörde mig på det sättet att man ska ta vara på allt det man har, handlar dock nödvändigtvis inte om materiella ting. Den handlar väldigt mycket om vänskap och självutveckling. Jag tycker att denna bok även visar en att fördomar är rätt så onödiga och många gånger kommer jag på mig själv att jag tänker på denna bok och hur viktigt det är att ge människor en chans att visa vem de är.

Noella

Jag är född i Rwanda och har bott i Sverige i två år och åtta månader. Jag läser nu på gymnasiets Introduktionsprogram.

Hur har du arbetat med skönlitteratur under din skoltid?

I mitt hemland så arbetade vi med litteratur men inte så djupt som jag har fått lära mig här i skolan. Det här sättet har hjälpt mig mycket och nu är jag en bokälskare. Jag läser böcker vars jag än är.

Vad tänkte du inför boksamtalen?

Jag trodde att det var en bra idé men undrade hur det skulle gå till.

Vad tänkte du efter boksamtalen?

Det gick hur bra som helst och det var intressant. Tiden gick så fort och ibland tyckte vi samma sak.

Vad är nytt för dig med boksamtal och samarbetet?

Boksamtal lärde jag mig förra året på IVIK men att läsa flera böcker med svenska elever är nytt för mig.

Vad tänker du om boksamtalen och samarbetet?

Att det är ett roligt sätt att träffa svenska elever när man läser samma böcker och pratar gemensamt om dem.

Hur har du utvecklats under den här tiden?

Jag har blivit bättre på att diskutera och är inte blyg längre.

Vilken bok tyckte du bäst om av de gemensamma böckerna?

Pojken i randig pyjamas var en väldigt intressant bok. Den lär oss att respektera människor oavsett vars de

kommer ifrån eller vad de har för bakgrund. Jag tyckte jättemycket om slutet på boken.

Vilken bok har varit årets läsupplevelse för dig?

För då minns jag kärleken av Charlotte Alvin. Det var en stark berättelse som gick rakt in i mitt hjärta. Jag kände igen mig i när man kan ha svåra problem och man uttrycker sina känslor men ingen förstår hur man känner. Hon fick inte den hjälp som hon behövde av psykologer. Boken gav mig en vilja bli psykolog och jag hoppas verkligen att min dröm blir sann.

Medläsare Lars och Hassan.

Del 2

Medläsare

Tankar om att vara medläsare

”Det är alltid med spänning och förväntan jag stegar uppför skoltrapporna till Lisa Högborgs klass. Nu ska jag få möta världen! Jag ska få träffa unga människor i tonåren från länder jag inte varit i. Jag är lite försiktig när jag närmar mig. Har stor respekt för deras kunskap om livet och hur de fått lära sig denna. Så möts jag av en sådan iver hos ungdomarna. Ibland har de valt att läsa böcker skrivna på ett språk som de bara förstår en bråkdel av. Men de uppfattar och grips av stämningen i boken, handlingen och känslorna hos bokens huvudpersoner. Och de läser vidare med ett driv och lär sig massor av ord i farten.

De läser högt, de satsar och uttalar svenska ord med en energi och nyfikenhet jag sällan mött. De frågar ibland vad ord betyder. Jag hittar synonymer eller visar med kroppen när jag inte gör det.

Ibland läser jag högt korta stycken med den bästa svenska jag kan. Vi sitter där tillsammans och blir båda förtjusta eller ledsna när vi följer människorna i böckerna.

Det är stunder av intensiv koncentration. Då och då resonerar vi om texten och händelseförloppet i böckerna. Ibland anknyter vi till något som vi själva upplevt. Det är då världen öppnas och gör dessa stunder hundra gånger intressantare än DN:s utrikessidor.

Det är en förmån att få vara medläsare!” **Sigrid**

Medläsare Ivar läser med Rajab Ali:

”Det är fantastiskt trevligt att få träffa ungdomar från andra länder och kulturer som av olika anledningar nu bor i Sverige.

Jag har som pensionär gott om tid och det känns mycket meningsfullt att kunna använda en del av den till något som uppenbarligen uppskattas av ungdomarna.

Ser numera fram mot måndagens promenad till gymnasiet för att på nytt träffa ungdomarna för att få höra vad de gjort under helgen och annat.

Är lite förvånad men oerhört glad över den respons som jag får från ungdomarna. Med tanke på deras bakgrund är de flesta öppna och glada. De verkar uppskatta vår medverkan i deras lärande.”

Kowsar:

”Innan jag skulle träffa medläsarna så undrade jag om de var snälla och hur det skulle gå eftersom jag inte kände dem. Men de var jättesnälla och det har varit perfekt. Jag har lärt mig många saker och många nya ord. Vi har diskuterat många intressanta saker.”

Hassan:

”Det är så roligt att träffa medläsare. Man lär sig att tala fort och hörförståelsen blir bättre och bättre. Det är så bra att få fråga en svensk om Sverige och diskutera om hur man tänker här i landet.”

Medläsare Elisabeth läser med Mohammad:

”Varm i hjärtat varje gång jag går hem efter mötet med dessa duktiga ambitiösa ungdomar. Förutom att vi läser i böckerna, samtalar vi om kulturer – traditioner i Sverige och i deras hemländer, för och nackdelar. Ungdomarna ger mig många ”aha-upplevelser” om hur vi lever ”på gott och ont” här i Sverige.”

Medläsare Lorenz läser med Ning:

”Det är positivt att använda sin lediga tid för att hjälpa eleverna att integreras i det svenska samhället. Det ger också bättre förståelse för andra kulturer.”

Ning:

” Det är roligt och jättespännande att träffa medläsarna varje måndag. Svenskarna lär mig att bli duktig på att läsa och förklarar orden för mig. Vi har jätteintressanta diskussioner.”

Medläsare Ann-Katrin läser med Yana:

”Så meningsfullt och givande, ungdomarna och samtalen. Jag lär mig om världen, om dem och om mig själv. Det är dessutom roligt och utmanande att möta mitt eget svenska språk utifrån deras situation. Kul att komma in i skolvärlden igen på detta fria och kravlösa sätt. Jag känner mig lite stolt över det sätt man tar hand om våra ”nykomlingar” här i Luleå. Lite optimistisk när jag också ser hur snabbt de lär sig och vilka kämpar de är, liksom Lisa. Måndagar har fått en stor mening.”

Jana:

”Lektionerna med medläsarna är jättebra. Vi läser högt i boken, diskuterar om vad som händer i boken och om andra problem också. Jag gillar de här lektionerna, det är roligt och intressant att få träffa svenskar.”

Att vara medläsare

Emma och Vahida

Emma

Jag hade tre terminer kvar av min gymnasietid när jag blev presenterad för själva idén om att vara medläsare. Jag såg det som en chans att träffa nya människor och kanske lära mig något jag inte tidigare reflekterat över.

Under ett års tid läste jag tillsammans med Vahida, en tjej från Armenien, som var jämngammal med mig. Vi kom överens om att ses en gång i veckan i 30-40 minuter och läsa litteratur på svenska, böcker som hon själv valde ut och jag skulle vid behov hjälpa till med uttal och förklaringar av ord som kanske var svåra att förstå.

Under det här året såg jag hela tiden hur mycket Vahida utvecklade och förbättrade sin läsförståelse och sitt uttal och det var en härlig känsla att veta att jag faktiskt hade en del i hennes förbättring.

Men det var inte bara Vahidas förbättrade läsvana och min känsla av att göra skillnad som vi fick ut av våra träffar.

Under tiden när vi satt och läste tillsammans blev vi bättre och bättre vänner, våra träffar handlade inte bara om böckerna längre, många gånger satt vi och pratade bort halva tiden om saker och ting som hade hänt i våra liv utanför skolan sedan vi sist träffades.

Efter att ha läst med Vahida i ett år tog jag studenten och flyttade från min hemstad, Vahida tvingades lämna

landet och flytta tillbaka till Armenien, men än i dag har vi kontakt. Vi mejlar varandra och när tillfällena ges pratar vi på msn.

Tack vare att jag valde att bli medläsare träffade jag Vahida, och genom henne fick jag en inblick i en annan kultur som är så olik min egen och bara det har gjort att jag vuxit som människa. Men det bästa av allt är att jag träffade en fin person och en underbar vän. Att vara medläsare och läsare gör att förståelsen för olika kulturer ökar, kontakter och vänskapsband knyts – och det gör så mycket mer än vad man tror.

Att vara medläsare ger så mycket, och man får lika mycket tillbaka.

Vahida

I början läste jag bara för att lärarinnan ville det men sedan tyckte jag att det var bra att jag fick träna mer på svenskan. Jag fick höra hur en svensk förklarar ord, uttalar ord och meningar. Jag tänkte satsa all min kraft på läsningen och ta chansen att läsa med en person som är bra på svenska. Det är inte alla som får den fantastiska möjligheten.

Så småningom känner du att du blir vän med din medläsare och han eller hon öppnar kanalen för att tala om vad vi ska träna till nästa gång. Det var jättebra för du märker att medläsaren har börjat tänka på dig och på ditt bästa. Hon säger öppettiderna vad du måste göra för att förbättra din läsning. I början blir man kanske lite ledsen och blyg men det går över och du blir bättre på att läsa och prata. Det är bra när medläsaren och jag själv ställer frågor och vi hittar saker att prata om för då lär vi känna varandra och jag blir duktigare i svenska. Läsningen är en del av

den stora skörd som du samlar för att bli duktigt i det svenska språket.

Emma kommer att vara som ett mirakel för varje person som hon läser med. Hon är en underbar person och duktig på att hjälpa eleven. Hon satsade all sin kraft och erfarenhet på att lära mig! Att få ha en lika bra medläsare som Emma tror jag att alla skulle ha önskat sig! Vi har slutat läsa med varandra men hon har inte glömt mig och skriver och vill veta hur jag har det!

Del 3

Elevernas idéer om hur skolan kan öka integrationen

Nyanlända elever undervisas idag åtskilda från svenska elever tills de kommer in på ett program. Den tiden kan variera från ett till tre år. Det är en lång tid utan att få ingå i naturligt sammanhang med svenska elever. Det är också en viktig tid då eleverna ska bygga upp sin identitet i det nya landet.

Skolverket skriver så här om undervisningen av nyanlända elever:

”Uppmärksamhet behöver riktas mot skolans förmåga att möta den heterogena gruppen nyanlända elever och erbjuda dem undervisning av hög kvalitet och en väg till delaktighet i skolans gemenskap.”

På följande sidor ger eleverna själva förslag på vad skolan kan göra för att nyanlända elever och svenskfödda elever ska kunna mötas under den tid då deras undervisning sker i åtskilda grupper. Eleverna svarar på frågan:

Vad kan skolan göra för att elever från olika kulturer ska lära känna varandra?

Helen:

”Det behövs mer samarbete. Man måste jobba för att det ska ske. Jag tror inte att så många vågar ta kontakt med människor som de inte känner om det inte sker i någon form av skolarbete. Alla är lite blyga.”

Suiku:

”Se till att elever från olika länder lär känna varandra och blir vänner. Det finns alltid någon som känner sig ensam

eller orolig så det är viktigt att börja prata med andra även om man inte känner den personen. Att läsa samma böcker och prata om dem är ett bra sätt.”

Madeleine:

”Samarbete liknande boksamtalen som vi har haft är en bra möjlighet att lära känna andra. Men samarbete i allmänhet är bra då man måste samarbeta för att få grupper att fungera.”

Hassan:

”Man kan ha boksamtal eller redovisningar tillsammans så att alla lär känna varandra.”

Vad kan skolan göra för att elever från olika kulturer ska lära känna varandra?

Mustafa:

”Man kan ha olika kurser tillsammans, diskutera olika ämnen och olika kulturer. Man kan inte säga vilken kultur som är bäst och inte har några fel men man kan förstå vilka saker som är dåligt i kulturen.”

Moa:

”Ordna samarbeten och projekt klasser emellan är en bra lösning.”

Mimmi:

”Jag tror att det är viktigt att låta olika kulturer möta varandra på något sätt. Nu är det väldigt indelat i olika klasser och man har ingen möjlighet att lära känna varandra. Det här samarbetet visar att det går att sammanföra varandra.”

Kowsar:

”Läsa böcker tillsammans och prata är bra.”

Ted:

”Skapa möjligheter för integration genom diskussioner och genom att visa upp olika kulturer.”

Ning:

”Ha samtal i grupper från olika kulturer. Samarbeta och jobba tillsammans.”

Jana:

”Jag tror att lärarna kan organisera boksamtalen tre eller fyra gånger i veckan.”

Ali Rajab:

”Skolan kan ha boksamtal och diskutera olika frågor och kulturer.”

Vad kan skolan göra för att elever från olika kulturer ska lära känna varandra?

Isabel:

”Ha boksamtal! Man lär känna varandra när man får höra deras åsikter och det är intressant att lyssna på andra och vad de har gått igenom.”

Mohammed:

”Jag tycker att skolan kan presentera våra invandrare för svenska elever så att de inte är så rädda för invandrare.”

Marie:

”Personligen tycker jag att man lär sig mycket genom samtal. Boksamtal är väldigt bra men det kan också vara diskussioner i till exempel religion, samhällskunskap eller till och med matematik.”

Emma:

”Att låta eleverna samarbeta mer och kanske göra övningar där man får uppleva varandras kulturer.”

Karin:

”Jag tycker att man ska diskutera likheter och olikheter med olika kulturer med varandra.”

Olivia:

”Ha samarbete som detta, det vidgar elevernas vyer och man får en ökad förståelse för andra kulturer.”

Claudine:

”Lässarbetet är ett väldigt bra exempel. Man har alltid trott att allt redan är upptäckt, men när man väl har kommit in i diskussionen upptäcker man en större del av världen. Det handlar om tolerans.”

Vad kan skolan göra för att elever från olika kulturer ska lära känna varandra?

Jamila:

”Det är bra med fler boksamtal som blandar olika grupper i skolan.”

Noella:

”Läsa samma böcker och diskutera böckerna tillsammans.”

Ifrah:

”Skolan borde ordna kurser där man läser böcker och diskuterar med varandra och berättar om sin kultur.”

Seror:

”Att eleverna gärna kan studera med varandra och försöka prata med varandra för att lära känna varandras kultur.”

Alma:

”Detta samarbete vi nu har haft med att läsa böcker tillsammans för att sedan ha boksamtal tycker jag har varit jättebra. Man skulle kunna ha fler samarbeten mellan nyanlända elever och de andra programmen.”

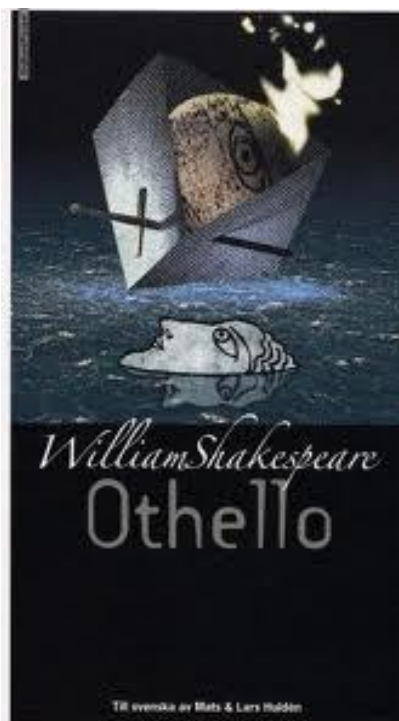
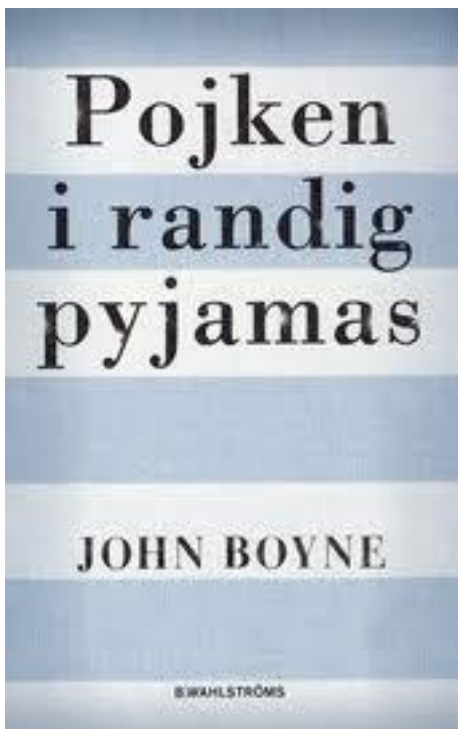
Ahmad:

”Precis som de processer som pågår på IVIK det vill säga ha boksamtal både med nyanlända elever och med elever som går på gymnasiet.”

Helena:

”Ha olika projekt som till exempel detta så man får chans att träffas, samarbeta och diskutera om olika ämnen. ”

” Det bästa med boksamtal och samarbetet och det som jag tycker är roligt, intressant och spännande är att man träffar så mycket nya människor från olika kulturer med olika bakgrund och erfarenhet. Man utvecklas mycket som människa och man får faktiskt lära sig att vidga sina vyer och man lär sig att man kan se på saker på olika sätt. Att ingen tanke är fel eller mindre värd, för om alla säger precis vad de tycker och känner skapas jätteintressanta samtal.”
Marie

Sammanställning, foto och layout: Lisa Högberg